

ПЕРЕДУМОВИ УЧАСТІ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ ТРАНСФЕРІ ТЕХНОЛОГІЙ

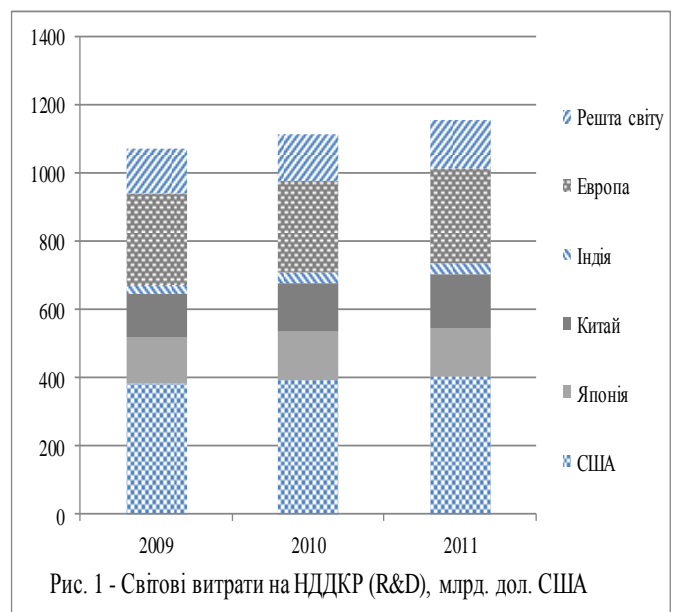
Костюк О.В., к.е.н., доцент
Державний вищий навчальний заклад
«Українська академія банківської справи
Національного банку України»

В умовах світової глобалізації та інтеграції, посилення конкуренції на світових ринках рівень економічного розвитку країни визначає НТП та здатність до комерціалізації інтелектуальних факторів.

Однією з найважливіших складових інноваційного процесу і перспективним механізмом економічної стабілізації держави є *трансфер технологій*, сутність якого полягає в передачі ноу-хау, нових технологій, технологічного обладнання та науково-технічних знань від власника до замовника.

На міжнародному рівні сучасні процеси передачі технологій створюють додаткові можливості для економічного розвитку країни та визначають його перспективи. Сучасні тенденції міжнародного технологічного обміну наступні:

1. Інтенсивний та випереджальний розвиток ринку наукоємних технологій, зростання обсягу інвестицій у НДДКР (R&D) (рис. 1)
2. Глобалізація ринку інновацій та лідерство розвинутих країн світу
3. Зміна технологічних трендів у бік нанотехнологій
4. Монополізація ринку технологій ТНК. Зміни у технологічній політиці та стратегіях ТНК.
5. Зростання технологічної залежності країн, що розвиваються.
6. Розвиток міжнародної технічної допомоги.
7. Збільшення ролі держави в науково-технічному розвитку та в сприянні трансферу технологій.
8. Активний розвиток інноваційної інфраструктури, в т.ч. технопарків, технополісів з великою часткою іноземного капіталу та експортною орієнтацією.
9. Застосування трьох основних типів стратегій інноваційного розвитку: перенесення, запозичення, нарощування.

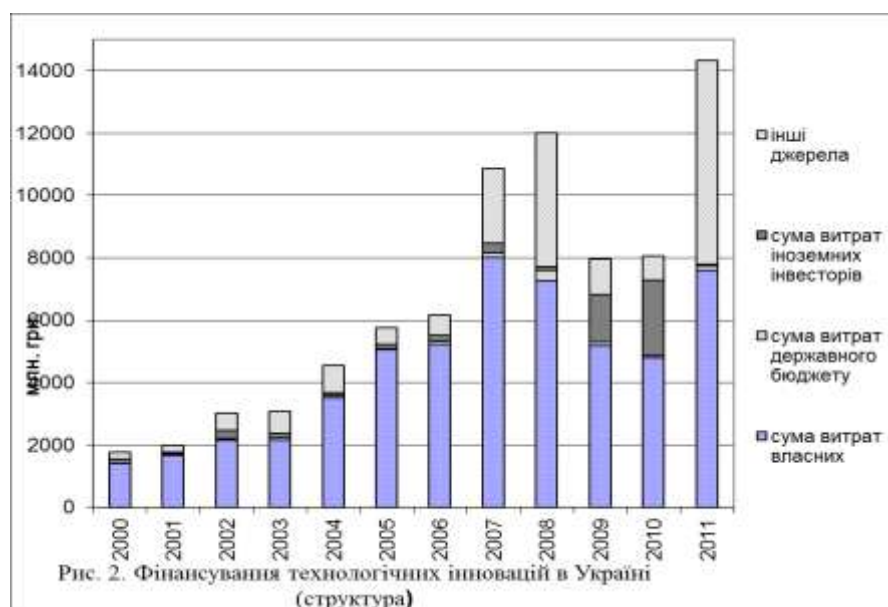
Характерною ознакою сучасної економіки є створення та використання нових знань, перетворення їх на повноцінний чинник виробництва. У промислово розвинутих країнах до 90 % приросту ВВП забезпечується за рахунок упровадження нових технологій.

Інноваційна діяльність в Україні характеризується структурною деформованістю, інституційною неповнотою, неузгодженістю та незбалансованістю технологічних, економічних та соціально-ціннісних аспектів. Інноваційні процеси в Україні не набули достатніх масштабів і не стали істотним чинником зростання ВВП.

Науково-технічний потенціал України ймовірно не достатньо інтегрований до економічного процесу держави: зменшується кількість наукових кадрів і кількість іноваційно орієнтованих підприємств. Наукомісткість промислового виробництва України не перевищує 0,3 %. Знижується частка високотехнологічної продукції у структурі ВВП. Структурні зміни останнього десятиліття характеризуються серйозним технологічним відставанням, оскільки за випуском продукції третій технологічний уклад в Україні на сьогодні становить 58 %, четвертий – 38 % і лише 4 % – п'ятий.

Про низьку інноваційну активність підприємств свідчать показники питомої ваги обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП (1,09 – 0,79% за період 2005-2011 рр.) та обсягів реалізованої інноваційної продукції (4,8 % станом на 2009 р.). В структурі експорту-імпорту – зберігається вузька спеціалізація, що свідчить про значну технологічну залежність від розвинутих країн. Як наслідок, вітчизняна продукція стає дедалі менш конкурентоспроможною. 70 % інноваційних підприємств – представники не високотехнологічних галузей (коксівної, нафтопереробної, хімічної, металургійної).

Основним джерелом фінансування витрат на інновації залишаються власні кошти підприємств за вираженої тенденції скорочення обсягів

іноземного інвестування в цій сфері (рис. 2).

Також, недосконаліми залишаються державні механізми стимулювання та сприяння трансферу технологій. Недостатні результати пов'язані зі слабкою дією ринкових конкурентних механізмів, що мають спонукати до створення та впровадження

інновацій.

Системними проблемами, що стримують інноваційну діяльність в Україні є відсутність чітко сформульованих пріоритетів, які повинні ґрунтуватися на масштабних прогнозно-аналітичних дослідженнях на тривалий термін, визначати конкретні напрямки можливого прориву на світовий ринок високотехнологічної продукції, стати ключовим моментом концентрації ресурсів держави і приватних підприємців на пріоритетних напрямках.

Список літератури

1. Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14.09.2006 № 143- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Висоцька І. Стан та проблеми інноваційної діяльності промисловості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/18_10/279_Wysocka_18_10.pdf>.
3. Ляшенко О.М. Комерціалізація та трансфер технологій: категорії та методи інноваційної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2010_5/8.pdf
4. Федулова Л.І. Стан та проблеми України в контексті розвитку ринків високотехнологічних товарів та послуг. // Наука та інновації. - 2009. - Т.5. - №3. - С.40-48.
5. Офіційний сайт Держкомстату України // <http://www.ukrstat.gov.ua>

Костюк, О.В. Проблеми участі України в міжнародному трансфері технологій [Текст] / О.В. Костюк // Сучасні тенденції розвитку світової економіки: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 14 грудня 2012 р.). - Харків: ХНАДУ, 2012. - С. 80-83.